

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ

А. Л. Шуляр, к. с.-г. н.

В. Ф. Андрійчук, к. с.-г. н., доцент

І. В. Ковальчук, к. с.-г. н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Стрімка інтенсифікація виробництва і гонитва за вищими показниками продуктивності мають не тільки позитивні ефекти (пропозиція більшої кількості продукції, ефективне використання земельних, трудових та інших ресурсів), але і певні негативні наслідки. До мінусів сучасного інтенсивного тваринництва відносять: методи годівлі та ветеринарного супроводу, що обумовлюють наявність шкідливих для організму людини речовин у готовій продукції; неетичні методи утримання тварин, які призводять до порушень у інших фізичного розвитку та стресового стану; накопичення великих обсягів органічних відходів. Вирішення вказаних проблем на засадах органічного виробництва вимагає проведення додаткових організаційних заходів, суттєве збільшення матеріальних і фінансових витрат, підвищення рівня кваліфікації персоналу [4].

Безпека харчових продуктів і продовольчої сировини належить до основних факторів, що визначають здоров'я населення, адже близько 70 % шкідливих речовин надходять до нашого організму разом із продуктами харчування. Уряди багатьох країн світу зайняли

активну позицію щодо протистояння цьому руйнівному процесу. Споживачі хочуть бачити на полицях магазинів харчові продукти, вироблені в умовах органічного землеробства, тваринництва, а держава підтримує задіяних в них підприємців. Подібні тенденції спостерігаються і в Україні, де поступово збільшуються обсяги екологічних виробництв, втім казати про інтенсивну екологізацію господарювання об'єктивно не варто [2].

На думку більшості вітчизняних вчених, Україна володіє високим природно-ресурсним потенціалом для розвитку екологічного свинарства, однак агропромислові підприємства не готові до цього організаційно, технологічно. Стримане ставлення виробників до «екологічної теми», в першу чергу, можна пояснити ринковим чинником, неготовністю українських споживачів сплачувати суттєво більші кошти за екологічно чистий продукт, як це роблять покупці в Європі [1, 4].

Україна, маючи значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, її експорту, споживання на внутрішньому ринку, досягла певних результатів щодо розвитку власного органічного виробництва. Так, площа сертифікованих сільськогосподарських угідь в Україні, задіяних під вирощування різноманітної органічної продукції, складає більше чверті мільйона гектарів, а наша держава посідає почесне двадцять перше місце серед світових країн-лідерів органічного руху. Частка сертифікованих органічних площ у загальному об'ємі сільськогосподарських угідь України складає майже 0,7 % і ця цифра поступово збільшується. Загальна ефективність екологічного свинарства (економічна, соціальна) в Україні визначатиметься системністю реалізації визначених процесів, оскільки поодинокі заходи не здатні принести помітних результатів. Фундаментом органічного виробництва має стати грамотне поєднання прагнень і реальних дій державних структур, представників підприємницького середовища, спілок споживачів [4, 8].

Одні спеціалісти стверджують, що в країні вже сформувався сегмент споживачів, насамперед у великих містах, який готовий платити вищу ціну за органічну продукцію, інші вважають, що така продукція поки що не знайде свого споживача [4].

Більшість українських органічних господарств розташовані в Одеській, Херсонській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській, Тернопільській, Житомирській областях. Українські сертифіковані органічні господарства – різного розміру – від кількох

гектарів, як і в більшості країн Європи, до понад десяти тисяч гектарів ріллі [8].

Органічним свинарством варто вважати таку систему відтворення, утримання, годівлі, забою свиней, водопостачання, видалення гною, яка дозволяє забезпечити раціональне використання генетичного потенціалу тварин, зберегти або покращити стан оточуючої природи і задоволення потреб споживачів в екологічно чистій, безпечній продукції тваринного походження. Отже, в основу органічного виробництва свинини має бути покладено узгодження вимог доквілля, тварин і споживачів [3, 4].

Свині, вирощені в умовах неорганічного виробництва, можуть вважатись органічними лише після періоду конверсії, за умови, що вони були вилучені з господарства живою масою, яка не перевищувала 35 кг і утримувались в подальшому за принципами органічного виробництва. Дозволяється вводити частку дорослих свиноматок, вирощених на неорганічних засадах, що не перевищуватиме 20 % дорослого поголів'я свиней на рік. Якщо в основному стаді свиней знаходиться менше п'яти голів, то для його оновлення дозволяється вводити лише одну тварину на рік [6].

Органічне виробництво продукції свинарства повинно базуватися на комфортному утриманні свиней, які повинні мати «органічне походження», при цьому варто забезпечити запобігання стосовно застосування інтенсивних методів вирощування; корми для годівлі свиней повинні бути органічними і відповідати нормам годівлі тварин на різних стадіях їх росту та розвитку, свині повинні мати постійний доступ до пасовищ або грубих кормів, забороняється застосування стимуляторів росту і синтетичних амінокислот, вирощування новонароджених поросят має ґрунтуватися на використанні материнського молока; система відтворення органічного поголів'я свиней повинна відповідати технології виробництва органічними методами, що забезпечить збільшення кількості органічних свиней; варто звертати особливу увагу на адаптаційну здатність свиней до місцевих умов і резистентність до захворювань, щоб мінімізувати застосування ветеринарних заходів щодо лікування тварин; традиційні хімічно синтезовані ветеринарні препарати, в тому числі антибіотики, можуть застосовуватися у разі необхідності й виключно за умови, коли застосування фітотерапевтичних, гомеопатичних та інших засобів є недоцільним, можливе використання імунологічних ветеринарних препаратів, при цьому необхідно забезпечити обмеження щодо курсів лікування і чітко визначити періоди виведення ліків з організму [7, 9].

Отже, для виробництва органічної продукції свинарства в нашій державі необхідно володіти достатньою кількістю ресурсів для повноцінного забезпечення органічними кормами та належними умовами утримання тварин, варто чітко дотримуватись основоположних аспектів щодо ведення органічного свинарства, які мають бути адаптовані до ґрунтового-кліматичних, економічних та соціальних умов України.

Література

1. Андрійчук В. Ф. Деякі аспекти годівлі в органічному свинарстві / В. Ф. Андрійчук, Альона Л. Шуляр, В. П. Ткачук // Органічне виробництво і продовольча безпека : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 12–13 трав. 2016 р. – Житомир : Видавець О. О. Євенок. – С. 195–201.
2. Бейдик Н. М. Формування попиту на продукцію органічного виробництва / Н. М. Бейдик // Свинарство. – 2009. – № 57. – С. 50–56.
3. Горбань С. Органічні свині згідно зі стандартами / С. Горбань // Ефективне тваринництво. – 2010. – Вип. 6. – С. 11–14.
4. Кобернюк С. О. Органічне свинарство в Україні : перешкоди і напрями розвитку / С. О. Кобернюк // Економічна наука. – 2014. – № 13. – С. 109–112.
5. Степанюк О. Свинарство з прибутками [Електронний ресурс] / О. Степанюк // Агробізнес сьогодні : електрон. журн. – 2013. – № 12 (259). – Режим доступу : [http : // www. agro-business. com. ua / infrastruktura-rynku / 1679-svynarstvo-z-prybutkamy.html](http://www.agro-business.com.ua/infrastruktura-rynku/1679-svynarstvo-z-prybutkamy.html).
6. Постанова Комісії ЄС № 1235/2008 від 8 грудня 2008 р.
7. Постанова ради ЄС № 834/2007 від 28 червня 2007 про органічне виробництво та маркування органічних продуктів і скасування Постанови ЄС № 2092/91.
8. Чернишов І. В. Стан і потенціал розвитку органічного свинарства України / І. В. Чернишов, М. В. Левченко, І. С. Мазуркевич // Вісн. аграр. науки Причорномор'я. – 2016. – Вип. 2., ч. 2. – С. 149–154.
9. Organic Approaches to Rural Development Policy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http : // www. ifoam-eu. org / sites / default / files / page / files / ifoameu_policy_cap_factsheet](http://www.ifoam-eu.org/sites/default/files/page/files/ifoameu_policy_cap_factsheet).